

Аналіз стану розвитку галузі (сфери діяльності) за підсумками I кварталу 2020 року

Служба у справах дітей Запорізької облдержадміністрації

Пріоритетним напрямом роботи облдержадміністрації є влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до сімейних форм виховання.

За станом на **31.12.2019** на обліку територіальних служб у справах дітей області перебувало **3716** дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з них у сімейних формах виховання утримується **3304** дитини, що складає **88,9 %**.

За станом на **31.03.2020** на обліку територіальних служб у справах дітей області перебуває **3775** дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з них у сімейних формах виховання утримується **3308** дітей, що складає **87,6 %**.

За станом на **31.03.2019** на обліку територіальних служб у справах дітей області перебувало **3727** дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з них у сімейних формах виховання утримується **3294** дитини, що складає **88,4 %**.

Динаміка до попереднього року:

31.12.2019	31.03.2020	Приріст до попереднього року питомої ваги дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, %
Питома вага дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються у сімейних формах виховання у загальній кількості дітей даної категорії, відсотків	Питома вага дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються у сімейних формах виховання у загальній кількості дітей даної категорії, відсотків	
88,9 %	87,6 %	- 1,3 %

Динаміка до аналогічного періоду попереднього року:

31.03.2019	31.03.2020	Приріст до попереднього року питомої ваги дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, %
Питома вага дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються у сімейних формах виховання у загальній кількості дітей даної категорії, відсотків	Питома вага дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються у сімейних формах виховання у загальній кількості дітей даної категорії, відсотків	
88,4 %	88,9 %	- 0,8 %

Незважаючи на проведену роботу, протягом I кварталу 2020 року відбулося зниження показника питомої ваги дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються в сімейних формах виховання, у

загальній кількості дітей цієї категорії, до аналогічного періоду 2019 року (31.03.2019) на - **0,8 %**, до попереднього року (31.12.2019) на - **1,3 %**

Службою у справах дітей облдержадміністрації було проаналізовано причини, за яких відбулося зниження показника. Однією із вагомих причин стало збільшення в цьому році кількості дітей, які набули статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування. Так, протягом 2019 року таких дітей було взято на облік 544 дитини, а у I кварталі 2020 року –190 дітей, що складає 35 % від минулорічної кількості дітей.

Під час виявлення, взяття на облік дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, службами у справах дітей першочергово вживаються заходи, спрямовані на влаштування цих дітей в сімейні форми виховання. Ця робота передбачає співпрацю з іншими службами у справах дітей області, направлену на пошук громадян-кандидатів в опікуни/піклувальники, прийомні батьки/батьки-вихователі (далі – кандидати), власне роботу з кандидатами щодо взаємодобору дітей в їх сім'ї (враховуючи вік дітей, їх кількість), проходження курсів навчання кандидатами, оформлення відповідних документів, що вимагає певний проміжок часу.

Слід зазначити, що в регіоні за останній період прослідковується тенденція до збільшення загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування:

Загальна кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які обліковуються в регіоні, по роках:	на 31.12.2018	на 31.12.2019	на 31.03.2020
	3705	3716	3775

В умовах вимушеної самоізоляції внаслідок карантинних заходів існують значні ризики загострення в суспільстві таких проблем, як неналежне виконання батьками своїх батьківських обов'язків, вживання алкоголю, наркотичних засобів, домашнє насильство, жорстоке поводження з дітьми, посилення вразливості сімей із-за втрати батьками роботи або постійного доходу, що призводить до обмеженості ресурсів сімей для забезпечення потреб дітей тощо. Наслідком вище зазначених фактів може бути збільшення кількості сімей з дітьми, які опинилися в складних життєвих обставинах, збільшення дітей, які залишилися без піклування батьків, збільшення кількості дітей-сиріт, батьки померли внаслідок коронавірусної хвороби.

Зріст загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що мають бути влаштовані до сімейних форм виховання, збільшує потребу в особах, які бажають і можуть взяти таких дітей на

виховання в свої сім'ї, попередньо зібравши необхідні документи та пройшовши відповідні курси підготовки.

Наразі, поширення епідемії коронавірусу та запровадження карантину, в тому числі в дитячих закладах, де утримується діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, призвело до скасування проведення прийому громадян, які бажають взяти дитину на виховання в сім'ю, та видачу їм направлення для знайомства з дитиною, що перебуває в закладі, скасовано проведення запланованих курсів навчання для кандидатів в усиновлювачі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, ускладнилася процедура збору документів (довідок) заявниками-кандидатами, у тому числі довідок про наявність чи відсутність судимості, від нарколога, психіатра, висновку про стан здоров'я заявника тощо.

Таким чином, протягом **2020 року** може зберігатися тенденція до зниження показника питомої ваги дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються в сімейних формах виховання, у загальній кількості дітей цієї категорії.

Виходячи з цього, шляхами вирішення проблеми активізації розвитку сімейних форм виховання в регіоні є популяризація серед населення альтернативних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, інформаційно-просвітницька, роз'яснювальна робота у територіальних громадах суб'єктами соціальної роботи, надання індивідуальних консультацій всім бажаючим, поширення інформації щодо здійснення процедури усиновлення, опіки, створення прийомної сім'ї або дитячого будинку сімейного типу, сім'ї патронатного вихователя, та організація курсів навчання з виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що проводяться Запорізьким обласним центром соціальних служб для сім'ї дітей та молоді в межах існуючої потреби.

Органами місцевої виконавчої влади та органами місцевого самоврядування вживаються заходи щодо забезпечення житлом осіб з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Запорізькій області в **2019 році** виділено 50 930,4 тис. грн державної субвенції, яку було спрямовано на придбання житла або виплату грошової компенсації на придбання житла 119 особам із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. У **2020 році** Запорізькій області виділено субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа в сумі 53 765 700,00 грн, що надасть можливість забезпечити житлом не меншу, ніж у минулому році, кількість осіб з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

В області діє обласна Програма забезпечення житлом дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа на 2019-2023 роки, затверджена рішенням Запорізької обласної ради від 14.03.2019 № 37

(далі – обласна Програма), фінансування якої здійснюється за рахунок коштів обласного та місцевих бюджетів на умовах співфінансування в розмірі 50 %. На виконання цієї Програми в **2019 році** було виділено 540,352 тис. грн з обласного бюджету та придбано 3 житлових об'єкта для осіб вищезазначеної категорії: м. Мелітополь (200,000 тис. грн), м. Бердянськ (170,352 тис. грн) Запорізький район (170,000 тис. грн). На **2020 рік** кошти на виконання заходів обласної Програми з обласного бюджету не виділялися.

У відомчому підпорядкуванні Служби у справах дітей облдержадміністрації перебуває 7 обласних закладів соціального захисту дітей, тому числі: 5 центрів соціально-психологічної реабілітації дітей (на 215 місць), 1 соціальний гуртожиток (на 30 місць), 1 соціальний центр матері та дитини.

Протягом **2019 року** в центрах соціально-психологічної реабілітації перебувало 667 вихованців, за станом на **31.03.2020** перебуває 217 дітей.

Тимчасовим житлом в обласному соціальному гуртожитку у **2019 році** було забезпечено 28 осіб з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування. За станом на **31.03.2020** в соціальному гуртожитку перебуває 14 осіб.

Протягом 2019 року в закладі проживало 25 осіб (11 матерів з 13 дітьми, та 1 вагітна жінка). За станом на 31.03.2020 у закладі проживає 11 осіб, влаштовано у I кварталі 2020 року 4 осіб.

Аналіз тенденції свідчить про те, що протягом **2020 року** потреба у влаштуванні дітей до вищезазначених закладів соціального захисту не зменшиться.

У **2019 році** в області вперше запроваджено патронат над дитиною - це тимчасовий догляд, виховання та реабілітація дитини в сім'ї патронатного вихователя на період подолання дитиною, її батьками або іншими законними представниками складних життєвих обставин, та створено 2 сім'ї патронатних вихователів, до яких було влаштовано 4 дитини (Михайлівський район – Плодородненська ОТГ та Більмацький район - Комиш-Зорянська ОТГ). У I кварталі **2020 року** нові сім'ї патронатного вихователя не створювалися. У **2020 році** планується створити в області 4 сім'ї патронатного вихователя. Виходячи із ситуації сьогодення, існує нагальна потреба у створенні таких сімей.